

षड्विंशेमृगयाव्याजात्स्वमजागरणोक्तिः सद्बुद्धित्यागयोगाभ्यांसंस्तुतिः साप्रपंच्यते ॥ १ ॥ तदेवमात्मन उपाधिकृतां सुषुप्तावस्थां जाग्रदवस्थां चोक्त्वा इदानीं स्वभावस्थामाह स एकदेति दशभिः महानिष्वासोधनुः कर्तृत्वभोक्तृत्वाद्यभिनिवेशो यस्य सरथमारुह्य पंचप्रस्थं वनमगादिति तृतीयेनान्वयः रथं तदानीमेव विधृतं स्वमदेहं जाग्रद्वेहस्य शतसंवत्सरोपभोग्यपुरत्वेनोक्तत्वात् पंचज्ञानेन्द्रियाण्यश्वायस्य आशुगंशीघ्रगतिम् द्वे अहंताममते ईषेदंडिकेयस्य द्वे पुण्यपापे चक्रेयस्य एकं प्रधानमक्षोयस्य त्रयो गुणावेणवो ध्वजायस्य पंच प्राणाबंधुराणि बंधनानियस्य ॥ १ ॥ एकं मनोरश्मिः प्रग्रहो यस्य एका बुद्धिर्दमनः सूतो यस्य तंच तंच एकं हृदयं नीडं रथिन उपवेशस्थानं यस्मिन् द्वौ शोकमोहौ कूबरौ युगबंधनस्थानं यस्य पंचशब्दादयो विषयाः प्रच्छिद्यंते प्रक्षिप्यंते यस्मिन् अस्य व्याख्यानं भविष्यति पंचेन्द्रियार्थप्रक्षेप इति सप्तधा तवो वरूथारक्षाऽर्थचर्माद्यावरणानियस्य पंचकर्मेन्द्रि

नारद उवाच स एकदामहेष्वासोरथं पंचाश्वमाशुगम् ॥ द्वीपं द्विचक्रमेकाक्षं त्रिवेणुं पंचबंधुरम् ॥ १ ॥ एकरश्म्येकदमनमेकनीडं द्विकूबरम् ॥ पंचप्रहरणं सप्तवरूथं पंचविक्रमम् ॥ २ ॥ हैमोपस्करमारुह्य स्वर्णवर्माक्षयेषुधिः ॥ एकादशचमूनाथः पंचप्रस्थमगाहनम् ॥ ३ ॥ चचारमृगयां तत्र दृष्ट्वा आत्तेषु कार्मुकः ॥ विहाय जायामतदर्हामृगव्यसनलालसः ॥ ४ ॥ आसुरीं वृत्तिमाश्रित्य घोरात्मानिरनुग्रहः ॥ न्यहनन्निशितैर्बाणैर्वनेषु वनगोचरान् ॥ ५ ॥

याणि विक्रमा गतिप्रकारा यस्य ॥ २ ॥ हैमोपस्करं सौवर्णाभरणम् स्वर्णवर्मावर्मकवचम् रजोगुणावृतः अक्षयेषुधिः इषुधिर्निषंगः अनंतवासनाऽहंकारोपाधिः एकादशो मनोरूपश्चमूनाथः सेनापतिर्यस्य वासनामयस्य मनसः प्रग्रहत्वं संकल्पविकल्पात्मकस्य बृहद्बलत्वेन वक्ष्यमाणस्य चमूनाथत्वमिति विभागः पंचशब्दादयो विषयाः प्रस्थाः सानवो यस्मिन् तद्वनं भजनीयं देशमगात् ॥ ३ ॥ आत्ता गृहीता इषवो रागादिरूपाः कार्मुकं च भोगाद्यभिनिवेशरूपं येन जायां विवेकवतीं बुद्धिं विहाय अतदर्हं त्यागानर्हं त्यागे हेतुः मृग्यं तद्विमुक्ताः विषयाः तेषु व्यसनं भोगासक्तिः तेन लालसाऽतिस्पृहा यस्य ॥ ४ ॥ बाणैः रागादिभिः वनेषु भजनीयदेशेषु वनगोचरान् भजनीयविषयान् न्यहनन् आत्मसात्कृतवान् कथापक्षेतुस्पष्टमेव ॥ ५ ॥